

## MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, September' 15-dikén 1818.

## Török Birodalom.

Rözséges újságlevelekben olyassuk, hogy Aleppóban ismét elkezdették az Ó-Hitű Görögök által felingereltetett *Törökök* az ottlakó *Catholicusok* üldözését, még pedig megújított dühösséggel. Mind azok kik az Ó-Hitű Püspököt a magok Fő Pásztorának esmerni nem akarják, javaiknak elfoglaltatásával, fogsággal, és halállal fenyegettetnek. Az onnévvaló elvándorlás ismét elkezdődött 's éjjel nappal folytatattatik. Nem csak az olyan *Catholicusok* üldöztetnek pedig, kik a' Porta' alattvalói, hanem minden Európai *Catholicusok*. A' *Catholicus Missionariusok*nak, még halálos orájikban se' szabad meglátogatni hiteksorsosajit, a' melly századoktól fogva nem gyakoroltattott kegyetlenség 's minden fennálló kötésekkel ellenkezik. — *Jerusalem* ben is kegyetlenül folynak a' dolgok. Az Ó-Hitűek, a' Kereszt' feltalálását megelőzőtt estve (Május' 2-dikán) a' Szent-Sir templomába erőszakkal berontván, az ajtatoskodó Papokkal oly rútul bántak, úgy megverték őket, hogy az egygyik meghalt belé. — Jun. 23-dikán írják Aleppóból, hogy ott minden egyéb hit'sorsosaji egész szabadsággal gyakorolhatják isteni tiszteletjeket, csak a' *Catholicusok* üldöztetnek ily megengesztelhetetlen kegyetlenséggel.

## Hannovera.

Mint a' *Göttingában* kiadatott újabb 's nem egy rendbéli megintó Hirdeté-

sek bizonyítják, még ott nem egészen állott vala helyre a' tsendesség, a' melly Hirdetések azt is mutatják, hogy ha mi kevés számmal is de tsakugyan visszatértek oda néhány idegen tanuló, a' kik elkezdett tanulásokot szeretnék ott elvégezni, de a' Haunoverai születésű tanulók nem akarják megszenvedni őket, azért, hogy a' Tanulók' Biztosságának gyűlése megtiltotta nékiek az oda való visszatérést. Tanátsos Falke, a' Göttingába küldetett Biztos így szoll egy új Hirdetésében: — „Néhány Tanulók, kik Hannoverai születésűek, nem gondolván a' kiadott parantsolatokkal, azt az illetlenséget követik el a' tanítói szálákban, hogy mikor oda valamely idegen belépik, lábaikkal a' pádimentumot azonnal sarolni kezdik 's ekképpen rút lármát tsinálnak. Minthogy pedig tsaknem lehetlenség kitanulni, hogy kik legyenek ezen illetlenségnek tselekvőji, tehát meghatározottatott, hogy ha többször effélék történnek, tehát a' jelenlévő Tanulók közzül egy vagy több, az ő előbbeni magokviseletének tekintetbe való vételével, kiválosztatnak, 's mint a' *Witzenhausen* ni végzésnek végrehajtói, minden kifogás nélkül megbüntettetnek (várbéli fogságra vitetnek).“

Augustus' 26-dikán ilyen végzést hirdettetett ki a' Hannoverai Ministerium ugyantsak *Göttingában*: — „Minthogy nagy szomorúságunkra meggyőztettünk affelől, hogy a' Göttingában tanuló Hannoverai születésű ifjak között valósággal többek találatnak olyanok, kik

a' Haza eránt való minden szeretetet, 's az előljárók, és ezelnék legfontosabb intézeteik eránt való minden hajlandóságot 's tartozó kötelességeiket megtagadván, azon dolgoznak, hogy annak a' végzésnek káros következéseit, melly által némelly megvakúlt Tanulók *Göttingát* gyalázatosnak lenni kihirdetni mérészlotték, ezen Egyetemmel (Universitással) megéreztessek; 's minthogy az efféle vétkes tselekedetek az ifjusági idővel járó tsintalankodást sokkal felyül haladják, 's igen goromba, nagy büntetésre méltó, és olyan bünné válnak, mellyet a' külső országiaktól a' haza 's ennek intézetei, rendeléseji, 's boldogsága ellen támasztott törekedéseknek lehet tartani: erre nézve figyelmetessé teszszük tanuló ifjainkat, hogy gondolják-meg magokviselétének valóságos minémiségét, 's ezennel kihirdetjük, hogy minden tselekedet, a' melyből kitettzik, hogy tsak távolról is a' Witzenhauseni határozásra 's annak betelyesítettésére czéloz, nem az Akadémiai fenytéki törvények, hanem a' közönséges és a' nagyobb bünöket tárgyazó törvények szerént fog megbüntettetni. Egyszersmind meghivjuk a' mi Göttingában tanuló, jobb gondolkodású, honnyi születésü ifjainkat, hogy magokat az ő bünös iparkodású, eltévedett, vagy rossz gondolkodású *Commilitiojik* által eltsábittatni 's törvénytelen tselekedetekre vétettetni ne engedjék, de sőt inkább az ő tselekedeteiknek nyilvánosságos módon való helybenemhagyását, a' magok hazájok eránt viseltető hajlandóságát, 's a' jó rend szeretetét, nyilatkoztassák-ki."

Hogy a' Hannoverai születésü tanulók a' Witzenhauseni határozás' telyesítettésén ily vakmerően iparkodnak, azzal a' megjegyzéssel egygyütt tekintetvén, hogy a' Hannoverai születésü ifjak közzül, az Országlószék' rendelése szerént tsak azok köteleztetnek tanulássokat tovább is Göt-

tingában folytatni, kik a' Husvétől fogva Sz. Mihály napig tartó Cursust haggatták, kedvetlen lehet az odavaló polgároknak. A' kik Sz. Mihály napkor kezdik Universitási tanulásait, azoknak telyes szabadságokban áll, akár melyik idegen Universitasra menni tanulni, senki se' kényszeríti, hogy Göttingába mennyenek.

### Frantzia Ország.

Az az emlékezetírás, mellyet a' Párisi Akademia a' IV-dik Henrik álló képenek talpkövére tétettetni lovallott, 's mellyet a' múlt pénteki újságában a' M. Kurir is közlött, nem nyert közönséges helybehagyást. Achaintre nevü tudós azt mondja felölle, hogy deáksága se' derék, és tautológiával, zavarral, van tele; 's nagyon tetemes hibának találja benne azt, hogy sem *dátumot* sem arról való emlékezetet nem foglal magában, hogy a' költséget ezen emlékezet oszlopnak emeltetésére, a' Frantzia nép adta, önként való gyűjteményből. O, Achaintre, a' következőt jóvalja:

Henrici magni,  
Principis populo carissimi,  
venerandam effigiem  
civiles inter tumultus  
indigne dejectam  
elogiumque simul abolitum,  
ex omnibus ordinibus acre collato,  
Galli restituerunt,  
atque ejus Pronepoti Ludovico XVIII,  
Regi Christianissimo,  
Pio felici in Patriam Reduci,  
obtulerunt.  
Anno Dni. M. DCCC. XVIII.  
Die vero VIII. a Kal. Sept.

De ebbe is találtak hibát némelly tudósok, nevezetesen ezen kifejezést, *Regi Christianissimo*, éppen illetlennek találják oda, azért, hogy ezt a' titulust a' Frantziák magok soha se', hanem tsak az idegenek adják a' Frantzia Királyoknak. A' Nancy béli törvényec

azék írta egyszer XV-dik Lajosnak: *ma-jestè trè s chrétinnne*, de ez ellen is végzés találtatik a' Királyi Státustanáts' leveles házában. Némely tudósok fran- cziául jovalják ezen czímírást készíttetni, mert sem a' Romaiak nem tettek magok- nak effélet görögül, sem a' Görögök phö- nitziai nyelven.

### É s z a k i A m é r i k a.

Addig emlegetik a' közönséges le- velek, hogy az Északi Amerikai Státusok' Országglószéke Biztosokat küldött a' Déli Amerikai pártos Spanyol tartományok- hoz, hogy szemléljék-meg őket 's lás- sák-meg, hogy mi jót lehessen felállók feltenni, mit lehessen tőlök remélni: hogy a' mai levelek szerint a' szemlélő- désből nem soká egyéb is fog küldni. Azt írják, hogy *Rodney* és *Graham*, ketteje a' Bucnos-Ayresbe küldetett Biz- tosoknak (mert a' harmadik *Bland* ne- vű, elment *Chilibe*), Washingtonba visz- szaérkezvén, környülállásos előadást ter- jesztettek az insurgensok' állapotjáról az Egygyesült Státusok' előlülője elejébe, a' melly előadás ugyan, tsak majd akkor fog közönségesé téttetni, minckután- na a' Congressus' ülése elkezdődvén ott felolvastatott: de, mint előre is hirtelik, nagyon magasztaltatik benne az insur- gensok' állapotja.

Többféle környülállások mutatják, hogy az összszegyülendő Congressus végső tanátskozás alá veszi ezen Déli Spanyol pártos Státusok' függetlenségének meg- esmerését 's meghatározását, annyival is inkább, hogy magok az Egygyesült Státu- sok, különkülön, nagyon sürgetik azt. A' *Kentucky* béli közönséges gyűlés meg- határozta, hogy kőnni kell a' közönséges Congressust 's az Elölülőt, hogy azokat a' Déli Amerikai Státusokat, mellyek a' magok szabadságokat 's függetlenségeket már kihirdették, és, hogy annak megol- talmazására is alkalmatosok, meg mu-

tatták, mástól nem függő Státusoknak lenni esmerjék-meg. —

A' Londoni Staar még ennél is többet mond, így szolván: — „Véllünk oly leveleket közlénék, mellyek Nyugoti Indiából Sz. Kittsből Julius' 20 - dikán indultak, 's azt foglalják magokban, hogy az Északi Amerikai Egygyesült Státusok (kétségtőlkülön különkülön vétetve érti őket) a' Déli Amerikai Státusok' függetlenségét megismerjék légyen. *Briant* a' *Venezuelai Státusok' Admirálisát* Neu-York- ba várták, hogy azt a' szép fregátot, mel- lyet itt néki ajándékba adnak, által ve- gye. De ezen híreknek még tsakugyan megvalóságosulás kívántatik.“

*Angusturába*, a' *Venezuelai Or- szágglószék* mostani lakhelyére is megér- kezett egy Amerikai Biztos, kinck neve *Irving*. Hoszszas tanátskozást tartott *Bolivárral*, melly hogy fontos volt, mutatja az, hogy oly tilkos, hogy senki se' tud belőle semmit. Hogy *Bolívár* él, bizonyos; különbennem tanátskozhatott volna vél- le *Irving*.

### N é m e t S z ö v e t s é g.

A' *Bádeni Nagy Hertzeg* ilyen Con- stitútiót ada a' maga tartományainak: —

„*Károly* isten kegyelméből *Báde- ni Nagy Hertzeg*, *Zaehringeni Hertzeg*, *Nellenburgi Landgróf*, *Hanaui Gróf*, etc. Midőn mi már az 1816-dik eszten- dőben megújítva tudokra adtuk alattva- lójinknak, hogy Rendképviseleti Consti- tütziót akarunk adni nekik, azt ohaj- toltuk 's remélettük, hogy a' Német Szövetségnek minden tagjai ezen intézet- nek, melly minden Német népeknek meg- ígertett, valódi és változhatatlan fun- damentumaji eránt megegygyeznek, és tsak a' megállított princípiumoknak to- vábbi kifejtésében fogná különkülön min- denik Státus a' maga különös szükségait, a' fennálló közönséges környülállásokkal megegygyezőleg, tekintetbe venni (vagy követni): Minthogy azonközben a' Szö-

vetségnek utóbbi gyűlésében előfordult voksolások szerént még nem lehetett meghatározva el-látni azt az időpontot, melyben a' Szövetség' Rend-képviseleti Constitúciója felett való tanátskozások a' Dicta' gyűlésének közönséges tárgyává lehetnek: erre nézve mi már most jónak találjuk alattvalójinknak tett ígérletünket oly módon telyesíteni, mint az a' mi egészen szabad és állhatatos meggyőződésünknek megfelel. Annak legtisztább ohajtása, hogy a' köztünk és népünk között való bizodalom' kötelei mind jobbanjobban öszszetsatoltassanak, 's az ily módon tört uton Státusunknak minden intézetei nagyobb tökéletességre juhassanak, az itt következő Constitútiót adtuk alattvalójinknak, a' magunk' 's utánnunk következő maradékaink' nevében, a' közönség előtt megigérvén, hogy azt hűségesen és lelkiismeretesen megtartjuk.

I. — A' Nagy Hertzegségről 's az Országlásról közönségesen. 1. §; A' Bádén Nagy Hertzegség a' Német Szövetségnek egy részét teszi. 2. §; A' Német Szövetségnek minden *Organicus* határozásai, a' mellyek Németországnak Constitúcióját, vagy a' Német Státus' polgárjainak állapotját, közönségesen illetik, a' Bádén Státus Törvénynek is egy részét teszik, 's ezen Nagy Hertzegségnek minden rendű lakosaira nézve kötelező erővel bírnak, minekutánna őket a' Státus' Feje kihirdettette. 3. §; A' Nagy Hertzegség megoszthatatlan és elidegeníthetetlen minden részeire nézve. 4. §; Az Országlás örökös a' Nagy Hertzegi Familiában az 1817-dik esztendőben Oktober' 4-dikén költ Nyilatkoztatás' határozásaival megegyezőleg, mellyek, mint a' Nagy Hertzegi Ház' törvényeinek fundamentomaji ezen Constitúciónak is valódi részét tévén, úgy tartassanak, mint ha ebbe szórulszóra felvételődtek volna. 5. §; A' Nagy Hertzegben a' Státus' ha-

talmának minden jusaí egygyesülésnek, és ő ezeket az ezen Constitúcióban találtató határozásokkal megegyezőleg gyakorolja. Az ő személye Szent, és Megsérthetellen. 6. §; A' nemzet' képét a' Rendek' viselik. —

II. — *A' Bádéniek' Státuspolgári és politikai jusaikról 's nékiek létező különös ígérletekről.* 7. §; Ezen polgári és politikai jusok mindenekre nézve mindenben egyenlők, a' hol a' Constitúció, megnevezve és meghatározva, valamely kivételt nem teszen. A' Constitúciónak szoros betölttetéséért a' Nagy Hertzegi Státusministerek 's a' Státusnak minden egyéb szolgáljai tartoznak felelni. 8. §; A' közönséges terhelnek hordozásában minden Bádéniek minden külömbiség nélkül részesülni tartoznak. Az ingatlan és mellelegi adózások alól való minden feloldoztatások eltöröltetve maradnak. 9. §; A' három keresztyén vallású polgárok minden polgári, katonai, és egyházi hivatalokra nézve, egyenlő jussal bírnak. Minden külső országaiak, liket mi a' Státusnak valamely tisztégére felemelünk, ez által *indigenátust* nyer. 10. §; Sem születési sem vallási külömbségen nem fundálódik a' katonai szolgálattal alól való semmi kivétel, azon kívül, a' mit a' Német Szövetségi Akta a' fő Rendű familiákra nézve tesz. 11. §; A' már megválthatóknak lenni kijelentetett fundamentumos terheknek 's szolgálattal kötelességnek, így szintén az eltöröltetett jobbagyságból folyó minden adózásoknak megvásároltatásokra szolgáló mérséklés, törvény által határozottassék meg. 12. §; Az 1814-ben Aug. 14-dikén az országból való előmenetelbeli szabadságról hozott törvény, mint a' Constitúciónak egygyik része, úgy tartatik. 13. §; A' Bádéniek' tulajdona és a' személyes szabadsága, mindenekre nézve egy formálog a' Constitúció' védelme alá tartoznak. 14. §; A' törvényes székel, a' men-

nyire az ítéletmondási jus kiterjed, függetlenek. A' polgári törvénykezés' dolgában minden ítélet-tételeknek a' rendszerént való törvényes székűl kell kijőni. A' magános jusi körülállásokból támadó minden czivodásokban a' Nagy Hertzegi Fiscus perlekedik az Ország' ítélőszékeji előtt. Senkit nem lehet kényszeríteni hogy tulajdonát közönséges czélokra oda adja, ha csak a' Státusministerium' tanácsában meg nem határozatatik, és pedig ekkor is csak előre lett megfordittatás után. 15. §; A' nagyobb bűnöket illető (criminalis) dolgokban senkit nem lehet a' maga rendszerént való birájinak kezekből kivenni. Senkit nem szabad különben hanem csak törvényes módon elfogni, 's kétszer 24 óránál tovább fogházban tartani, a' nélkül, hogy elfogattatásának okafelől meghalgattassék. A' kimondott büntetéseket megkisebbitetheti vagy egészszen el is engedheti a' Nagy Hertzeg, de keményebbé soha nem teheti. 16. §; Minden vagyonelevétel (*confiscálás*) eltöröltetik. 17. §; A' nyomtatási szabadság a' Német Szövetségji gyűlésnek ezutánni határozásai szerént fog fennállani. 18. §; Az Orzágnak minden lakosaji megzavarhatatlan szabadsággal, 's isteni tiszteletjek' módjára nézve egyenlő oltalmaztatással élnek. 19. §; A' három keresztyén valláshoz tartozó lakosok egyenlő politikai jusokkal birnak. 20. §; Az Egyház' javai, 's a' Fundatzióknak 's tanulási és jótételi intézeteknek tulajdon jószágaik 's jövedelmeik, czéljoknál egyébre nem fordittathatnak. 21. §; Az Ország két Universitássainak 's egyéb tanítási főbb intézeteknek vagyonaik, akár tulajdonképpen való jószágok, jövedelmek, akár a' kasásból folyó summák legyenek, illetetés nélkül maradjanak. 22. §; Minden kötelezés, mellyet a' Státus a' maga Hitelezőjinek teszen, megsérthetetlen. Az Amortisationális kassa' intézetei megtartatnak. 23. §; Azon jusokról szolló határozások,

mellyek az 1818-ban Apr. 23-dikán költ *Edictum* által, a' Nagy Hertzegségben találtató régi Birodalmi Rendekre 's annak előbbeni *Immediatus Rittereire* nézve tétettek, a' Constitútziónak egy részét teszik. 24. §; A' Státus' szolgálainak jusaik, úgy, mint a' törvények által ma meghatározatva vagynak, a' Constitútzió kezessége alá vétetnek. 25. §; A' világi és papi Özvegyek' 's az égési *assecuratio*' intézeteik, eddig való állapotjokban maradjanak 's a' Constitútzió védelme alá tartoznak.

III. — *A' Rendek' gyűléséről, 's ennek tagjai' jusaikról 's kötelességeikről.* 26. §; Az Ország' Rendjei két Kamarákra osztatnak-fel. 27. §; Az első Kamara áll: 1), a' Nagy Hertzegi Házból való Princzekből; 2), a' fő familiák fejeikből; 3), az Ország' Püspökjéből, és egy Protestáns Papból, kit a' Nagy Hertzeg ezen rangra holtig kinevez 's fő Papi méltósággal (*praelatussággal*) megtisztel; 4), a' földbirtokos *Nemes* nyolcz Követjeiből; 5), az Ország' Universitásainak két Követjeiből; 6), a' Nagy Hertzeg által minden rangra 's születésre való tekintet nélkül ezen Kamara' tagjaivá neveztetendő személyekből. 28. §; A' Princzek és a' fő familiák' fejei, a' telyes idejűségnek elérésekor lépnek be a' Rendek' gyűlésébe. Azon fő rangú familiákban, mellyek több ágaltra osztlanak, mindenik ágnak azon feje, a' melly ezen méltósággal felruházott jószágot bír, tagja az első Kamarának. Az ilyen familiái főnek kissebhidejűsége alatt nyugszik ennek voksa. Az oly nemes familiáknak fejeik, kiket a' Nagy Hertzeg a' fő Nemes familiák' rangjára felemel, mint örökös Rendek azonnal belépnek az első Kamarába. De oly törzsökji vagy Feudalis jószágot kell örökös-következési első szülöttségi linea szerént birnia, melynek ingatlan 's egyéb adózó árrát, a' terhek' tőke summájának kivétele után,

legalább 500,000 forintokra lehet tenni. 29. §; A' földes Urasági Követek' választásában minden ingatlan jószágnak nemes birtokosai, kik 21 esztendőöt eltöltöttek 's az országban lakhelyek van, választó jussal bírnak. Választathatók pedig minden választó jussal bírók, kik 25 esztendőöt töltöttek vagy éltek. Ezen földes úri Követek, felerészint minden négy esztendőök alatt kilépnek a' Kamarából. Nemes birtokosoknak adhat a' Nagy Hercegg választó 's választatható just, hogy oly törzsök vagy Feudalis jószágot bírnak, melynek ingatlan 's egyéb adózó árrok, a' terhek' töké summájának kivétele után 60,000 forintok, 's azt az első szülöttség' jusa 's örökös következési linea szerént bírja. 30. §; Mikor a' Püspöki hely üres, a' Püspöki személyviselő lép be a' Rendek' gyűlésébe. 31. §; A' két Universitások között mindenik négy-négy esztendőre választja a' maga Követjét, a' Professorok, a' Tudósok, vagy a' Status' szolgái között, mint teltzeni fog. Csak a' rendszerént való Professorok bírnak választatható jussal. 32. §; A' Nagy Herceg által választatott tagok' száma az első Kamarában 8-nál több nem lehet. 33. §; A' második Kamara áll a' városoknak 's tisztségeknek 63 Követjeikből, az ezen Constitúciónális Oklevél mellé tétellett felosztás szerént. 34. §; Ezen Követeket, kiválasztott választó férfiak választják. 35. §; A' ki már az első Kamarának valóságos tagja, vagy a' földes urasági Követek' választásában választó vagy választatható jussal bír, a' Városok' 's Hivatalok' választásaikban magát sem választó emberek' választásába nem avathatja, se' választó nem lehet, se' Követnek nem választathatik. 36. §; A' Statusnak minden egyéb polgárjai, kik 25 esztendőöt eltöltöttek, valamelyik választói kerületben polgári lakhelyek van, vagy pedig valamely közönséges hivatalt viselnek, a' választó emberek' vá-

lasztásában voksolói jussal bírnak 's választathatnak. 37. §; Követnek választathatik minden a' 35-dik cikkely által ki nem szorított polgár, 1)ször, ha a' három keresztényen, vallások között valamelyikre tartozik, 2)szor, ha 50 esztendőöt töltött, 3)szor, ha az ingatlan, házaktól, vagy keresménytől való adózás' könyvében legalább 10,000 forintot töképenzel be van írva, vagy pedig ha valamely törzsökös vagy Feudalis jószágot esztendőnként 1500 forintokból álló, holtig tartó kész pénz jövedelmet vesz, vagy pedig, ha, mint Status' vagy Egyház' szolgálja ugyan annyi állandó fizetést vagy prébendát kap esztendőnként, és ezen utolsó esetekben is valamely ingatlan adót fizet valamely tulajdon vagyonától. Országos, fő urasági, és földbirtokosi Kerületbeli tisztek, Papok, Physicusok, 's olyan világi vagy papi szolgák, kik helyhez költelve vagynak, azon választó kerület által, melyhez hivatali kerületjek tartozik, nem választathatnak Követeknek. 38. §; A' Városok' és Hivatalok' Követjei 8 esztendőkre választatnak, úgy, hogy a' Kamara minden két esztendőök alatt megújittatik egynegyed részint. 39. §; Akár a' gyűlés eloszlása akár valamely tagnak rendszerént való kilépése miatt kelljen új tagot választani, a' választó emberek' választatásának is mind annyiszor meg kell újittatni. 40. §; Minden kilépő ismét választathatik. 41. §; Mindenik Kamara ítélő jussal bír a' maga tagjai jusának kétségbehozódásakor. 42. §; A' Rendeket a' Nagy Herceg bírja össze, szakasztja félbe ülésüket, vagy oszlathatja el őket. 43. §; Az eloszlásnak következése az, hogy az első és második Kamarának mind azok a' tagjai, kik választás által lettek, a' földes Uraságok', az Universitások', Városok' 's Hivatalok' Küldöttjeik, elvesztik ezen tulajdonságaikat. 44. §; Ha az eloszlás olyankor esik, mikor a' tanátskozás' tár-

gya még meghatározatlan nintsen, leg-  
alább 5 hónapok alatt új választásokhoz  
kell fogni. 45. §; Az első Kamara' előt-  
ülőjét a' Nagy Hertzeg nevezi-ki; a' más-  
odik Kamara három candidatusokat vá-  
loszt, kik közül egygyiket a' Nagy Her-  
tzeg erőssíti-meg. 46. §; A' Rendeknek  
minden két esztendő' eltelté alatt gyűlést  
kell tartani. 47. §; Mind két Kamarák'  
tagjai csak magok személyesen élhetnek  
voksolási jusaikkal. 48. §; A' Rendek'  
hívattatása az, hogy azon tárgyakra néz-  
ve, mellyek felett tanácskoznak, önnön  
meggyőződéssek' szerint adják votumai-  
kat. Azoktól, kik őket oda küldik, sem-  
mi útastást el nem fogadhatnak. 49. §;  
Egygyik Kamarának tagját se' lehet az  
alatt, míg a' gyűlés tart, azon Kamará-  
nak, melyhez tartozik, meghatározott  
engedleme nélkül, elfogni, kivéven azon  
csetet, hogy ha éppen nagy (*crimina-  
lis*) büntételen találtatna. 50. §; A'  
Rendek csak oly tárgyak felett tanácskozh-  
hatnak, mellyek ezen Constitúzió szer-  
ént arra való tulajdonsággal bírnak,  
vagy a' Nagy Hertzegtől különösen elé-  
jehbe adattattak. 51. §; Az eloszló ülé-  
sek után addig míg a' következők el-  
kezdődnek, egy Biztosság áll-fenn, mel-  
lyet az előbbennek előtülője, az első  
Kamarának három, 's a' másodiknak hat  
tagjai formálnak, 's a' melynek foglal-  
tosságai az ezen Constitúzióban kifejez-  
tetődő esetre, 's az utóbbi Diéta által  
a' Nagy Hertzeg' engedelmével előjébe  
adattatható tárgyak lehetnek. Ezen Biz-  
tosság a' Diéta' ülésének bezárattatása,  
és csak félbeszakasztatása előtt is, min-  
denik Kamarában voksol' többsége által  
válosztatik. Az Országgyűlés' eloszlat-  
tatása a' Biztosságnak eloszlattatását is  
magával hozza, ha mindjárt már a' tag-  
jai kiválosztatva volnának is. 52. §; A'  
Kamarák, magok akaratjából se' özsze-  
nem gyűlhetnek, sem az eloszlattatás  
vagy ülésüknek félbeszakasztatása után,

egygyütt nem maradhatnak 's nem ta-  
nácskozhatnak. — (*Folytatása követ-  
kezik*).

### Elegyes Dolgok.

Karinthiában *Klagenfurtban* Aug:  
22-dikén nagyon borzasztó szerencsét-  
lenség ért egy igen szorgalmatos, jó er-  
költű, valami 19 esztendő's ifjút, a' ki  
ott az Akademiában Philosophiai tudom-  
ányoknak tanulásában foglalatostokodván,  
valami rokonainál a' Cs. Kir. Bankó In-  
spektorság' épületében volt szálláson.  
Történt a' mondott napon éjjeli 1 óra-  
tájban, hogy az ifjú magát a' következő  
napi examenre akarván készíteni, a' föld-  
szintről, a' hol lakott, az első emeletbe  
felment, hogy ott, a' hol a' kassára néz-  
ve gyertya égett 's éjjelenként katona strá-  
zsált, gyertyát gyűjtson, de úgy megjibe  
döfte bajonéljával szegényt a' katona,  
hogy nem soká meghalt, úgy hogy még  
azi se' lehetett tőlle megtudni, hogy mi  
indította a' strázsát a' kegyetlen tseleke-  
detre.

### B e t s.

Császár és Király ő Felsége Bádent  
e' hónap' 10-dikén oda hagyván, azon  
napon reggeli 10 órakor *Persenbeug* ne-  
vű Familia-Uradalma felé, Császárné ő  
Felségétől 's a' Koronaörökös ő Cs. Fő  
Hertzezségétől kísértetvén, útnak indult,  
a' hol néhány napokig tartozkodván, on-  
nét 18-dikén Aachen felé Habs-  
burgi Gróf nevezet alatt (incognito)  
folytatja útját. Császárné ő Felsége 's a'  
Koronaörökös ő Cs. Fő Hertzezsége az  
után Schönbrunba vissza térnek.  
Ő Felsége Maria Ludovika Fő Her-  
tzezaszszony, Pármai, Piaczenczai, 's  
Guestellai Hertzezaszszony pedig, a' ki  
11-dikben hasonlóképpen útnak indult  
*Persenbeug* felé, ott Felséges Attyá-  
tól butsut vévén, útját Salzburgen, Ins-  
bruckon, Veronán által Párma felé  
folytatja.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

A' második gőzhajó e' hónap' 8-dikán délutáni 2 órakor megérkezett Bétsből Posonyba. Ennek Leon úr és Társasága a' tulajdonosa. A' Béts belső városa és a' Leopoldstadl között folyó Dunaágról, a' hol építették, három óra alatt érkezett-le Posonyba pedig oly nagy szél fujt alólról ellenébe, hogy más hajók, mellyek ugyan akkor a' Dunán eveztek, mind megállapodni és kikötni kéntelenítették. Még az nap' 4 órakor külömbkülömb próbákat tett a' Posonyi part mellett, sok nézőknek jelenlétekben, kik a' parton állottak, hanem az előkelőbbek közzül a' hajón is számosan találtattak. A' hajó hossza 112, szélessége 15 lábnyom. Nagy sebességgel és könnyen tette fordulásait, pedig 700 mázsa terhet raktak - fel reája. A' következett napon (9-dikben) délutáni 3 órakor újabb próbákat tett. Ekkor 300 emberek voltak rajta. Végre 10-dikben, minelutánna az előbbeni 700 mázsához még néhány száz mázsa terhet raktak, azzal Pest felé útnak indították, a' honnét az előbbeninék, t. i. a' Bernárd uréknak odaérkezéséről ekképpen irnak:

Negyed naptól fogva itt vagy on a' Dunán azon Gőzhajó, mellyet Bernárd Ur Bétsben készítettett. Minelutánna ott a' próbákat szerentsésen megtette, főbb rendelések szerént innen Pestre Komáromig 200 mazsa terével fog felmenni. Ezen útnak köz felvigyázás alatt leendő végbevételére a' Fels. Királyi Helytartó Tanács által Kir Commissariusnak Tek. Szentkirályi László Ur, Ns. Pest Vármegyének Vice-Ispánnya rendeltetett, oly meghagyással, hogy maga mellé vé-

vén a' Hajózásnak Országos Directorát, és az Universtitástól a' Physika Professorát, a' hajót megvizsgálja, a' kiszabott nehczékü teréhvél megrakassa, és Komáromig felkésérvén a' dolog kimeneteléről főbb helyekre tudósítást tegyen.

\* \* \*

A' Pesti Királyi Universtitásnak Magistratusa az 1818/9-dik esztendőre újonnan választatván, ekképpen ment végbe: N.gos Rector lett T. Titt. Schmidt György Ur, a' Szabad Mesterségeknek, és Philosophiának Doctora, a' Gyakorló Mathesisnek rendszerént való Professora, és a' Jenai Mineralogica Társaságnak tagja. — Dékánok pedig: a' Theologiai karban T. Vass László, Szombathelyi Püspökségbeli Pap, a' Theologiának Doctora, 's 'a Chronologiának, és Egyházi Történeteknek nyilván, 's rendszerént való Professora; — a' Törvényes karban T. T. Kisfaludi ifjabb Liptay Sándor Ur, a' Szabad Mesterségeknek és a' Philosophiának, nem külömben a' Törvények Doctora, Ts. Hont és Bars Vármegyék Tábla Birája, 's a' Korona Ó-Budai 's Vissegrádi Uradalmaknak második Fiscalisa; — Az Orvosi karban T. T. Streit János Ur, az Orvosi Tudományok Doctora, a' Pesti Orvosi karnak tagja, ő Császári Fő Hertzegségének, az Ország Palatinussának Udvari Orvosa, 's a' Himnölő Oltás Deputatiojának Assessora; — a' Philosophiai karban T. T. Faliczky Mihály Ur, a' Szabad Mesterségeknek és Philosophiának Doctora, a' Természet közönséges Historiájának, a' Technologiának, és Mezei gazdaságnak rendszerént való Professora.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —  
September' 11-dikén 232 $\frac{1}{2}$  — 12-dikén 229 $\frac{1}{2}$  — 14-dikén 228 $\frac{1}{2}$  — forintot.